

Slavenski dom

Štev. 69

V Ljubljani, 24. marca 1936

Leto 1.

Francozi za mir, Angleži hočejo razdelitev, Italijani osvajajo Italijo Kaj bo vendar z Abesinijo?

London, 24. marca. o. Londonski parlamentarni krogi gledajo na začetek razgovorov med Italijo in Abesinijo precej malodušno in ne verjamejo, da bi mogli ti razgovori privedi do takih uspehov, kakršnih si želi v tem vprašanju Abesinija. Edina možnost, da se abesinski spor mirno poravnava je za te angleške kroge v tem, da bi se izvršila izmenjava, odnosno odstop nekaterih abesinskih ozemelj. Kajti nemogoče je misliti, da bi Italija kdaj odstopila prostovoljno kak kos od pokrajin, ki jih je s tolikimi žrtvami osvojila.

Angleži za razdelitev

Glede teh pokrajin, ki naj bi jih Abesinija odstopila Italiji za ceno miru, so angleški krogi menja, da bi se kolonizacijsko delo in izkoriščanje v njih moralo vršiti po načelu odprti vrat, to se pravi, da smejo tam z enakimi pravicami trgovati in ustanavljati gospodarska središča vse evropske države, ki imajo interes pri Abesiniji. Ta zahteva se seveda ne ujema z italijanskim hotenjem, ki gre za to, da se tudi pri mirni poravnavi spora Italiji dajo vse gospodarske in politične predprave za izkoriščanje abesinske zemlje. Po načrtu teh angleških krogov bi jedro Abesinije postalo nekaj varovanec Društva narodov. Vlada bi mu negu, katerega bi DN z vso svojo močjo podpiralo pri civilizaciji in modernizaciji njegove države. To se pravi, da bi v Abesiniji sami še zmeraj odločali Angleži in bi se brez njihove volje ne smelo zgoditi nič. Saj so oni tisti, ki v Društvu narodov vedrijo in oblačijo.

Džidžiga do tal razbita

Addis Abeba, 24. marca. b. Abesinski uradni krogi izjavljajo, da je mesto Džidžiga zaradi zadnjega italijanskega bombnega napada popolnoma porušeno in požgano. Vse evropske in domače hiše so poškodovane, če ne do tal porušene. Število žrtev je ogromno.

Rim, 24. marca. b. Zadnji letalski napad na Džidžigo je izvršilo 27 italijanskih bombnih letal, ki so krožila nad mestom 1 uro 20 minut. Italijansko eskadro je vodil general Lanza, poveljnik italijanske zračne sile na somalskem bojišču. Italijanska letala so pridruvala nad Džidžigo tako nenadno, da jih abesinski protiletalski oddelki niso opazili. Nepoškodovana so ostala le redka poslopja. Italijanska letala so zmetala na Džidžigo čez 20 ton zažgalnih bomb.

Volde Marian prosi miru

Pariz, 24. marca. o. Z ozirom na potovanje abesinskega ministra Volde Mariana v London izjavljajo poučeni krogi, da si abesinska vlada zelo prizadeva, da bi pridobila Francijo zato, da bi posredovala pri Italiji in pri Zvezi narodov v smislu njenih interesov. Pri tem se abesinska vlada zelo nanaša in opira na govor, ki ga je imel Flaminio, neposredno po pariškem zasedanju lokarnskih pogodb. V tem govoru je Flaminio dejal, da je po njegovem mnenju potrebno, da se hkratu z ustavitvijo sovražnosti v Abesiniji ustavijo tudi sankcije proti Italiji. V tem smislu je abesinska vlada dala potrebna navodila svojemu ministru v Parizu in mu priporočila, naj z vsemi središči

pridobi francosko vlado za abesinske namene. Volde Marian je včeraj prišel v London, da prisostuje zasedanju Sveta trinajstih.

London, 24. marca. Predsednik Sveta trinajstih, španski delegat Salvador Demadariaga, ter glavni tajnik Zveze narodov Avenol, bosta danes opoldne imela prve razgovore z abesinskim ministrom Volde Marianom glede pojavov, pod katerimi bi Abesinija pristala na mir. Dalje bodo razgovori skušali določiti tudi čas, kdaj naj se prvi razgovori za to začnejo.

Kaj mislijo Francozi

Pariz, 24. marca. o. Glede položaja, v katerem se nahaja Abesinija sprito velikih uspehov, katere so dosegle italijanske vojske na frontah, so v krogih italijanskega zunanega ministrstva mnenja, da je treba zaupati Madariagi, ki predseduje, ter glavnemu tajniku Sveta DN Avenolu, da bosta storila vse, da se abesinska zadeva ugodno razčisti in reši.

Proti plinom protest

Addis Abeba, 24. marca. Abesinska vlada je poslala vsem predstavnikom veselih v prestolici protestno noto, v kateri odločno ugovarja proti temu, da so italijanska letala metala na Džidžigo plinske bombe. S tem je Italija prekršila člen 23. haške pogodbe. Zato abesinska vlada zahteva, da vse države, ki so podpisale to pogodbo, ukrepanje kaj proti temu, da bi kdorkoli smel uporabljati plinske bombe, ki škodijo predvsem nedolžnemu civilnemu prebivalstvu v neutrujenih mestih.

Poboj v Zg. Pirnitah

Razprava, o kateri poročamo, je bila preložena, da se zaslišijo še nekatere priče o poteku gasilske veselice in o raznih drugih okoliščinah, ker obtoženec zanika, da bi bil udaril svojo žrtev po glavi.

Nemiri v Varšavi

Varšava, 24. marca. AA. Havas poroča: Včeraj je bilo izdano uradno poročilo, ki pravi, da je poljska socialistična stranka ob enem s poljskim sindikatom objavila 23. t. m. stavko v Krakovu. Oblasti so ji najprej dovolile shod, ki pa je bil nato prepovedan. Neodgovorni elementi so po shodu napadli policijo s kamenjem in z revolverjskimi strelji. Policija je morala rabiti orožje. Med pretepom je bilo razbitih več izložb. Končno pa je policija upostavila red. V teku neredov je bilo ranjenih okoli 20 oseb, šest jih je nato podleglo.

Pismo angleškega nadškofa predsedniku angleške vlade Mir je odvisen od duhovnih sil

London, 24. marca. o. Nadškof Canteburyjski je v imenu številnih predstavnikov vseh londonskih krščanskih družin ministrskemu predsedniku Baldwinu poslal pismo, v katerem podaja stališče vseh cerkva z ozirom na politični položaj v Evropi. V tem pismu nasteva cerkveni knez pet točk, ki jih morajo angleški državniki pri vodstvu zunanje politike vseskor upoštevati.

1. Cerkev krogi docela priznavajo, da je zadnje nemško ravnanje nevdružljivo s spoštovanjem obveznosti, ki izvirajo iz pogodb. To spoštovanje je temeljno načelo za vse mednarodno življenje in bistveni pogoj za to, da se ohrani mir. Cerkev krogi jemljejo z odobravanjem na znanje, da so druge vesile vedno popolnoma upoštevale duha teh obveznosti, ki izvirajo iz lokarnske pogodbe in iz pakta Društva narodov.

2. Zastopniki cerkva pa ne odobravajo vsakršnega koraka, ki bi izrazil ogorčenje nad nemškim dejanjem, ker velja zanje načelo, da morajo evropski državniki gledati zmeraj naprej in ne nazaj ter si morajo prizadejati vse, da porabijo vsako priliko, ki se jim nudi trenutno za to, da se ustavi sistem evropskega miru na podlagi mednarodne enakopravnosti in pravice.

3. Zato zastopniki držav odobravajo predloge, ki gredo za to, da se skliče mednarodna mirovna konferenca pod pokroviteljstvom Društva narodov.

4. Taka konferenca ne bo, kakor upajo, jemala v poštev samo političnih dejstev in razlogov, temveč tudi gospodarska dejstva, ki so razlog za mnogo nezadovoljstev.

5. Zastopniki cerkva upajo, da bodo odločni napori za mir, ustvarili boljše ozračje in da se bodo vsa pogajanja končala v sporazumu z obveznostmi, ki izvirajo za sleherni državo iz določil Društva narodov. To zlasti kar se tiče splošnega oboroževanja. Prepričani so, da oboroževanje ne more nikdar prinesiti varnosti, temveč samo podžiga ognjen nezanesljivosti. Sile pa, ki bodo države privedle do tega cilja, niso materialne, temveč moralne in duhovne.

Dunajski valčik.

Nemčija bo zavlačevala

Pariz, 24. marca. AA. Havas poroča iz Berlina: Zdi se, da se potrjujejo sročne vesti, da bo von Ribbentrop danes prisostoval seji sveta DN in da se bo v Londonu zatekel k taktiki za vlačevanja. Izgleda, da bo nemški delegat pred DN izjavil, da Nemčija ne pristane na to, da bi šla zadeva pred haško mednarodno razsodišče. Prav tako bo Nemčija odbila vse predloge, ki pomenijo omejevanje nemške suverenosti v Porenju. Von Ribbentrop se bo v Londonu trudil, da v vsem obsegu vzdrži nemški čin, ki je bil izvršen dne 7. marca.

V vodilnih narodnosocialističnih krogih trdijo, da čas dela za Nemčijo, zato se mora nadaljevati z zavlačevalno taktiko. Zato je von Ribbentrop uporabil ves svoj vpliv da bi bil Hitler v svojem govoru v Breslavi čim blažji. V tem smislu so poskušale vplivati na Hitlerja tudi vodilne osebnosti iz nemškega zunanega ministrstva. Tako se tudi minister narodnega gospodarstva dr. Schacht drži na strani in baje ni prav nič zadovoljen z dejanjem z dne 7. marca t. l. Govori se celo o možnosti njegovega odstopa.

Krožijo glasovi, da je dr. Schacht sporočil Hitlerju, da zahteva, naj se trenutna mednarodna kriza, ki je nastala po 7. marcu, konča vsaj do velike noči, ker posledje ne bo imel več deviz, ki bi bile zadostne za nakup sirovin, ki bodo zmanjkale po veliki noči. Če bi kriza ne bila kmalu rešena, potem se Nemčija ne bo mogla oskrbeti z devizami in mora se računati, da bo potem zelo začelo naraščati število brezposelnih in treba bo začeti izvajati prehrano s strogiimi odredbami.

Molotovove izjave

Reforme boljševiške ustave

V nadaljnjem razgovoru je Molotov napovedal v najkrajšem času reformo boljševiške ustave in ustav zveznih republik. Napovedal je uvedbo direktne in splošne tajne volilne pravice, ki bo odvzeta samo zločincem, sojenim po rednih sodiščih.

Austrija - Madžarska - Italija

V Rimu nočejo nikogar zraven

Rim, 24. marca. o. Sinoči ob 18 uri je bila podpisana dodatna pogodba pakta, ki so ga leta 1934. sklenile Italija, Avstrija in Madžarska. Podpis se je izvršil v palači Venezia, kjer so se sestali na zadnjo sejo Mussolini, Schuschnigg in Gömbös. Besedilo pogodbe bo objavljeno danes, komunike, ki so ga pri tej priliki izdali, ugotavlja samo, da je obravnavanje vseh vprašanj poteklo v največjem in najpristranejšem soglasju ter v vzajemnem razumevanju.

Sporazum vsebuje določilo, da bodo Italija, Avstrija in Madžarska v zunanji politiki ravnale po enem načelu in da bo njihova zunanja politika enotna. Mussolini, Gömbös in Schuschnigg so določili pogoje, pod katerimi bi bilo mogoče sprejeti še kako drugo podonavsko državo v trojno zvezo. Italija je odbila sleherni predlog, da bi te tri države sklenile sporazum s katerokoli drugo državo, ki izvajajo sankcije, vse do tedaj, dokler ne bo vprašanje sankcij razčiščeno tako, kakor zahteva Italija. Vsa bodoča sporazuma med državami rimskega protokola in med kako tretjo državo, bo sklenjen na podlagi načela enakopravnosti in v soglasju z določili Društva narodov.

Iz teh določil je razvidno, da se položaj glede Podonavja po rimskih razgovorih ni nič spremenil in da ni v dolednem času misliti na

to, da bi se začeli razgovori med podpisnicami rimskega protokola in med ostalimi podonavskimi državami.

Eden izjavlja

London, 24. marca. AA. Havas poroča, da je precejšnja senzacijo vzbudila izjava Edena, da so točke lokarnskega dogovora samo »predlogi«, na katere lahko Nemčija odgovori s protipredlogi. Francoska in belgijska delegacija sta zaradi te izjave zelo vznemirjeni in izjavljata, da ne bosta sodelovali pri zasedanju sveta DN, če se misli tam Nemčija pogajati na podlagi kakih protipredlogov s svoje strani. Svet DN tudi ni pristojen, da bi razpravljalo o kakih nemških protipredlogih.

Nesreča na kolodvoru

Ljubljana, 24. marca. Včeraj opoldne je prišlo na glavnem kolodvoru do nezgode, ki je povzročila precej razburjenja. 17 letna dijakinja Breclj Boža, doma z Rakeca se vsak dan vozi v Ljubljano v šolo. Ko je včeraj opoldne izstopila iz vlaka, ji je najbrž izpodrsnilo in padla je tako nesrečno, da si je zlomila desno nogo. Takoj so bili poklicani reševalci, ki so Brecljevo odpeljali v bolnišnico.

Program letošnjega Mariborskega tedna

Zanimiva anketa, ki je pokazala važnost te institucije. — Mariborski obrtniki bodo sodelovali, če bodo lahko sodelovali.

Maribor, 23. marca.

V mestni posvetovalnici se je vršila nocoj zanimiva anketa, ki jo je sklicala zadruga »Mariborski teden«. Na tem sestanku naj bi se določil širši okvir za prireditve letošnjega Mariborskega tedna in zaradi tega so bili pozvani predstavniki vseh mariborskih kulturnih društev in ustanov, vseh gospodarskih institucij, stanovskih združenj, športnih organizacij in korporacij. Večina teh organizacij se je tudi odzvala in je nudila posvetovalnici zanimivo sliko predstavnika mariborskega javnega življenja. Mariborski teden praznuje letošnji jubilej, ki ga pa misli v svojih prireditvah poudariti. Letos ima petletnico obstoja. Jeseni leta 1931 je takratni mariborski župan gosp. Rudolf Golouh sprožil misel, da bi se morala v Mariboru osnovati ustanova, ki bi skusala z javnimi prireditvami vzbujati v naši državi in v inozemstvu emisel in zanimanje za lepote in posebnosti obdravske prestolice. Na njegovo prizadevanje se je leta 1932 osnoval pripravljalni odbor, ki je meseca avgusta organiziral prvi Mariborski teden. Od prireditve do prireditve se je Mariborski teden izpolnjeval in zadnji je že v dobru meri dosegel svoj namen: prikazati tujcem kulturno, gospodarsko in nacionalno življenje Maribora. Iz pripravljalnega odbora se je osnovala zadruga, ki ima v pravih določbah, da se ves dobiček prireditve naloži kot rezerva, ki bi služila v kritje morebitnih izgub, katere bi lahko Mariborski teden zadel. Uspeh Mariborskega tedna dokazuje najbolj sredstvo, da je zaradi njega tekoma 4 let obiskalo Maribor nad 10.000 tujcev. — Letos, ko bo Mariborski teden dovršil peto leto svojega obstoja, so v načrtu velikopotežnejše prireditve. Na nocojšnjem sestanku se je o črtal nekaj širši okvir, v katerem naj bi se Mariborski teden vršil. Zamisljeni so sledeče razstave: Tujskoprometna razstava, ki bo prikazala življenje kopačih in zdravilišč v Sloveniji, tekstilna razstava, ki se je lani

prav lepo obnesla, letos pa naj bi bila še v mnogo večjem stilu kot lanska, splošna industrijska razstava, trgovska razstava, razstava poljedelskih produktov, živine in perutnine, lovska razstava, specialna razstava filateliste, združena s filatelistično borzo, razstava fotoamateljev, razstava mariborske likovne umetnosti in arhitekture, kongres gasilcev, zvezan s proslavo 65letnice mariborske gasilske čete in veliko razstavo gasilskega orodja ter obrambnih aparatov v novodobni zračni in plinski vojni in končno razne športne prireditve. — V debati, ki je bila zelo živahna, so podali predstavniki vseh organizacij v načelu svoj pristavek za sodelovanje. Edino obrtniki so vezali svoj pristavek z zahtevo, da se sprejmejo obrtniška strokovna združenja v zadrugo Mariborski teden kot članice, kar bo upravni odbor zadruge na prihodnji seji akceptiral. Obrtniki so v svojih izjavah dokazali, da so se čutili dosedaj zapostavljeni. V debato so posegali predsednik zadruge dr. Lipold, zastopnik mestnega župana ravnatelj Rodošek, ki je govoril obenem za zadrugo Pohorski dom, predstavnik obrtnikov Novak in Vahtar, ravnatelj Putnika Loos, ravnatelj Borze dela Golouh, predstavnik Mariborskega šahovskega kluba, glavni tajnik gremija Skaza za združenje trgovcev, ing. Sotošek za Gozdarsko šolo, ing. Mohorič za filateliste, prof. Mirk za Iparvevo župo, prof. Vojak za vinarsko podružnico, Lavrenčič za Jadransko stražo, Ivanka Lipoldova za Slov. žensko društvo, Lichtenvalnerjeva za esperantski klub, dr. Pichler za športne organizacije, Bračič za Motoklub Pohorje, Kramberger za gasileško četo, Koser za klub akvaristov, Hlebs za kolesarsko podzvezo in klub Perun za lahkoatletsko poverništvo, dr. Kovačič za Kmetijsko podružnico, prof. Jirak za umetniški klub. Debatu je trajala skoro dve uri ter je v vseh področjih izpraznila glavna vprašanja, tako da bo pri letošnjem Mariborskem tednu sodelovalo res celokupno mesto. Prireditelji namenjajo z ozirom na jubilej značaj letošnjih prireditve naprositi za pokroviteljstvo najvišje činitele v državi, v častni odbor na najuglednejše naše osebnosti.

„Mrtvec“ je bil obsojen

Kako je Bohar Stefan »umrl«, da ne bi moral iti v zapor.

Maribor, 23. marca.

Pred malim senatom okrožnega sodišča v Mariboru so imeli danes na zatočni klopi nenavadnega gosta. Sedel je tam pravcati živi mrtvec — 24letni delavec Stefan Bohar iz Zvenčev v Prekmurju, ki je pred nekaj meseci dokazal sodišču čeno na belem z mrtvaškim listom, da je že umrl in ga ni več med živimi. Zanimiva zadeva je sledeča: Stefan Bohar je bil dne 22. junija 1935 obsojen v Mariboru na 4 mesece strogega zaporu. Dne 16. septembra je dospelo na njegov naslov v Zvenčev prijazno povabilo, naj se zgleda v mariborski jetnišnici, kjer mu bodo dali za štiri mesece zastoj streho in ričet. Namesto Boharja pa je pri-

šlo na mariborsko sodišče pismo, oddano na pošto v Muski Soboti. V pismu se je nahajal mrtvaški list, izdan od župnega urada v Petrovcih, na katerem je bilo zabeleženo, da je Stefan Bohar 15. avgusta 1935 umrl. Mrtvaški list je bil popolnoma v redu, le da so se zdele gospodom na sodišču številke nekam čudne, kakor da jih je kdo radiral. Zaradi tega so se za vsak slučaj zanimali za smrt Stefana Boharja in presenečeni doznali, da je v resnici živ in zdrav. Poslužil se je mrtvaškega lista svojega že zdavnaj umrlega deda Stefana Boharja ter je na dokumentu zbrisal samo datum smrti in napisal drugega. Ta navidezna smrt se je Stefanu slabo obnesla. Poleg svojih 4 mesecev, ki jih bo moral radi prve sodbe odsedeti, sta se pridružila po novi sodbi še dva meseca, tako da jih bo sedaj skupaj šest ali točno pol leta.

Celjske novice

Materinska proslava. Na praznik Marijinega oznanjenja bo ob 4 uri popoldne v dvorani Ljudske posojilnice običajna vsakoletna materinska proslava. Na sporedu so sledeče točke: 1. Materam vdanost in ljubezen; rajanje deklice; 2. govor; g. dr. Jože Pogačnik iz Ljubljane; 3. o materi (iz Avgustinovih izpovedi); izjava zbor fantov pod vodstvom gosp. Jurca, glasbo priredil g. St. Mihelič; 4. Silvij Sardenko; Misterij Doloroze, slika in pesem trpljenja s spremljanjem orkestra.

Danes gostovanje ljubljanske drame. Danes, v torek, gostuje v celjskem mestnem gledališču ljubljanska drama s Svarkinovo komedijo »Tuje dete«.

Velika vinska razstava in sejem v Dramljah. V Dramljah bo od 25. do 29. marca v ljudski soli velika vinska razstava in sejem. Iz Celja bo vozil na praznik dne 23. marca in v nedeljo dne 29. marca avtobus mestnega avtobusnega podjetja, oba dni ob 7.45 in ob 14 iz Celja in ob 13. zvečer pa po želji udeležencev nazaj iz Dramelj v Celje. Avto bo vozil preko Sv. Jurja.

Hmeljarji zborujejo. Hmeljarsko društvo za dravsko banovino v Zalcu bo imelo jutri, na praznik, svojo vsakoletno redno letno skupščino v Rblekovi dvorani v Zalcu.

Akcijska za cestno zvezo med Celjem in Smartnem v Rožni dolini. Prebivalci Smartna v Rožni dolini so začeli akcijo, da bi se napravila cestna zveza med Celjem in Smartnem. Podaljšati bi bilo treba dosedanjjo cesto od Lokrova do Smartna in bi se skrajšala pot za več kilometrov.

Padeč s kozlece. Štor Antonija, žena posestnika, stara 49 let, od Sv. Lovreca pod Pro-

Shod rudarjev

Trbovlje, 23. marca

Za preteklo soboto je sklican javen shod posestnikov Pleskovič v dvorani Delavskega doma. — Shod je imel namen dati poročilo o intervencijah delavske deputacije, ki se je mudila pretekli teden v Beogradu. Načelnik 2. rud. skupine Pliberšek in banovinski svetnik Križnik sta objektivno pojočala o stališču dodelitve premoaga s strani drž. železnice. Sprožilo se je tudi vprašanje amandmana § 219 obrbnaega zakona, ki jemlje rudariem bolniške plače. Poslanec Pleskovič pa se je pritoževal, da nima nikakega uspeha v Beogradu in da je vedno zapostavljen. Ta ugotovitev pa rudarjev ni nič razburila, ker jim je predobro poznano, kakšne stvari je počela opozicija v parlamentu v času, ko se je sklepal državni proračun. Tako delo je za rudarje prej škodljivo kakor pa v korist, česar je dobro, da se zavedata tudi g. Pleskovič in g. Mravljec, ki ju je narod poslal v parlament delat za narodne koristi. Pri nas je vsak prepričan, da se bo razdelitev premoaga izvršila pravilno brez Pleskoviča in Mravljca. Naj rešujeta svojo polomijo v INS, kjer so jima vrata odprta. Od njiju ne pričakujemo, da bi pomagala rešiti rudarsko vprašanje.

Občni zbor JČ-lige v Kranju

Kranj, 24. marca.

V nedeljo, 22. t. m. popoldne, je zborovala J.Č. liga. Zborovanje, ki se je vršilo v gimnazijski telovadnici, je otvoril predsednik dr. Dolar, ki se je v uvodnih besedah spomnil sodelavca univ. prof. v Pragi g. dr. Murka, kateremu so tudi poslali čestitke k njegovi 75 letnici.

Proračun pred senatom

Belgrad 24. marca.

Na včerajšnji seji senata se je obravnaval letošnji proračun, kakor ga je bila že sprejela narodna skupščina. Takoj v začetku je podal poročilo večine finančnega odbora senator Jovan Aleksić, za njim pa senator Halidbeg Hraštnica, ki je podajal svoje ločeno mišljenje. Za njima je podajal svoje poročilo finančni minister dr. Dušan Letica, ki je poudarjal trud vlade, da spravi državni proračun v popolno ravnovesje ter se je pri tem morala odločiti tudi za korake, ki so bili precej nepopularni. Eno takih dejanj je bilo znižanje plač državnemu uradniku. Finančni minister je izjavil, da je bil ta odlok vlade nujno potreben radi okrepitve plačilne zmoglosti državne blagajne.

Prejemki uradnikov

Na tej strani, na strani uslužbenških prejemkov, smo sprejeli ta ukrep kot skrajnega. Prejemki državnih uslužbencev so potisnjeni na minimum, v katerega ni več dovoljen noben poseg, na minimum, ki ga bo treba popraviti s povišanjem, ko bodo to dovoljevale gospodarske in proračunske razmere v naši državi. Prav tako bo treba ublažiti sedanji obseg določb, ki jemljejo doklade in ovirajo zaposlitev upokojencev, tudi takih, ki morajo delati, da bi lahko krili svoje življenjske potrebe, česar iz svojih pokojninskih prejemkov ne morejo storiti.

Denarna politika vlade

Politika državnih dohodkov, kakor tudi politika državnih izdatkov, ki tvori podlago vlade dr. Milana Stojadinovića, se temeljito razločuje od politike, ki je vladala pred tem. Ta politika se glasi: Vložimo čim več v proračunske materialne izdatke, da okrepimo usabno potrošnjo silo ogromne večine našega ljudstva, ki živi od izdelovanja materialnih dobrin. V tem oziru smo posvetili posebno pozornost proizvodnji ki tvori podlago za državne davke, in sicer vsa dotlej, dokler se bo nahajala v hudih razmerah, v katere jo je spravila dolgotrajna gospodarska stiska in deloma tudi naša lastna krivda. Obenem skušamo z vsemi sredstvi okrepiti delavnost ljudstva s tem, da zaposlujemo kar moči veliko število delovnih sil. Z vsem tem ustvarjamo sredstva in objekte, ki bodo nekoč izravnavali naše nove nacionalne potrebe. Vse to bo le hitreje in učinkovito odstranilo gospodarsko krizo in njene posledice.

Davčne tarife na področju neposrednih davkov ostanejo v bistvu. Obzirno ravnanje pri davčni odmeri in razne olajševalne ukrepe so davčni obvezanci pozdravili. Proračunski primanjkljaji, o katerih sem pravkar govoril in ki smo jih morali najprvo odstraniti, pa nam niso dopuščali, da bi pristopili k obsežnejši reviziji davčnih temeljnih stopenj, da bi jih še bolj znižali. Zaradi življenjskih potreb to, kar smo storili, še ni veliko. Kjer koli bi se polastili proračunskih in fiskalnih virov dohodkov s takimi nameni, bi se v državnem proračunu takoj pojavile praznine, tako da bi se morali vrniti tjakaj, odkoder se želimo umakniti.

Podpore banovinom

V nadaljnjem svojem govoru je finančni minister opravečeval svoje postopanje, da v računski del proračuna ni vnesel podpore banovinom. Minister se opravičuje s tem, da je ta svoj predlog mislil načeti pozneje. V teh podporah banovinom je vlada spoznala nujno pomoč, da se proračuni banovin morejo držati v ravnovesju. Banovine so bile največ ogrožene s tem, da same niso mogle ustrežati svojim finančnim nalogam, iz česar pa se je rodilo prepričanje, da banovine niso sposobne za življenje.

Državne podpore banovinom so se doslej izplačevale izven proračunskega kritja po finančnem zakonu. Novi finančni zakon pa ima določbo, po kateri se ustanovi fanovinski fond, kamor se steka 18% vsota plačanih davkov od skupnega prometa za življenje.

Koncert angleške narodne pesmi

Sinoči je Angleško društvo priredilo v Hubadovi dvorani koncert angleške narodne pesmi, pri katerem je sodelovala gospa Ethel Lewis, ki je z angleško pesmijo že prepotovala vso našo državo. Občinstvo je dvorano popolnoma napolnilo in z zanimanjem sledil izvajanjem g. Lewisove, ki je prav na kratko karakterizirala angleške, škotske, irske in hebridske narodne pesmi, in pred vsako pesmijo razložila nje vsebino. Predvsem pa je simpatična predavateljica s svojim izredno finim pevskim občutjem in v veliko izrazno močjo tako priklenila poslušalstvo, da je zaživel prista lepota angleške pesmi že pri prvi pesmi, in da se na koncu občinstvu kar ni moglo ločiti od te lepote, in je morala gospa še ponavljati in dodajati.

Smrad ob Ljubljani

Ljubljana, 24. marca.

Ljubljana dela Ljubljancem res prave glavnice. Njena regulacija se vleče leta in leta, vsak proračun jo mora upoštevati, ogromno se je o tej stvari preločilo že črnla, razprav, načrtov in sklepov je že na kupe in vse kaže, da bo Ljubljana končno vendarle tekla med dvema betonskima zidovima, kakor se to spodobi. Ni pa bilo dovolj, da je že toliko stisniti. Te dni, posebno danes je prišla nova neprijetnost, ki jo čuti tudi ludi, ki se sicer za Ljubljano in njeno regulacijo prav nič ne zanimajo: to je smrad, ki je na nekaterih mestih prav neznošen. Zgoraj pri Grubarjevem kanalu so Ljubljano usmerili v kanal in struga Ljubljane je, v kolikor gre skozi mesto ponekod prazna. Tam so pogledali iz vode odpadki, ki jih je na dnu vse polno. Ti odpadki sedaj, ko so že nekaj časa iz vode, gnijejo in razširjajo smrad. Proti temu seveda ni nobene pomoči, ker Ljubljana mora biti regulirana in pri regulacijskih delih morajo vodostaj znižati na minimum. Upamo pa, da smradu ne bo treba prenašati preveč dolgo.

Napad na ulici

Ko je sinoči šel po cesti zidar Martin Kreiner, doma iz Zapož, sta ga v bližini remize nadomada napadla dva neznanca ter ga tako občutno obdelala z noži, da se je moral Kreiner za teči v bolnišnico. Zakaj je prišlo do napada, ni znano. Kreiner namreč napadalcev ni spoznal, zato tudi ni mogel s sigurnostjo reči, ali je to kako maščevanje ali razračunavanje starih računov, ali pa je to navaden lopovski napad. Da bi bil res samo napad iz koristolubja, je malo verjetno, ker je Kreiner trenutno brez službe in ne nepravilno vtiša, da bi napadalci lahko sklepali na kak plen.

nega davka. Ta dohodek banovinskega fonda promeneega davka, kakor se bo imenoval, bo delil minister vsaka dva meseca po določenem redu. V ta namen je ustanovljen pri Državni hipotekarni banki fond banovinske trošarine. To je prvi korak v smeri racionalnega skupnega vira dohodkov vseh banovin. Ta fond se steka iz banovinskih trošarin na riž, kavo, čaj, kakao in karbid. Finančno ministstvo je že preteklo leto izvršilo obširne reforme v obsegu banovinskih taks in trošarin, glede katerih so posamezne banovine zadnje leto vodile nezadostno strokovno kontrolo. Da se da banovinom za to nadomestek, se je bil že lansko leto vpeljal sistem skupnih banovinskih trošarin. To se je pa pokazalo kot zelo umesten odlok in se ga vlada drži tudi pri novem proračunu.

Z obema tema ukrepoma, namreč z ustanovitvijo skupnega fonda banovinskih trošarin in s uvedbo o ustanovitvi banovinskega fonda iz prometnega davka, je vlada napravila odločilno potezo za ureditev banovinskih financ. To je zagotovilo banovinom dohodek 170 milijonov dinarjev brez posebnih obremenitve državne blagajne in brez sodelovanja banovin pri izdatkih za izterjavanje.

Debata

Med govorniki, ki so govorili o proračunu, je bil tudi senator Milan Simonović, ki se je največ bavil s stališčem senata do proračuna. Simonović je poudaril, da je zelo važno stališče, ki ga zavzema do proračuna senat. Vse doslej je senat v celoti sprejemal proračune, kakor jih je bila izglasovala narodna skupščina. Baval se je s funkcijo senata v splošnem, ki se v demokratičnih državah pojmuje kot jez prenatglam zakonodajnim reformam, ki bi prihajale iz parlamenta. Simonović naglašal prednost narodne skupščine pred senatom, kar se tiče zakonodajne moči. Opozoril je na posledice, ki jih utede imeti odklanjanje proračuna, ker s 1. aprilom ustavilo izplačevanje pri držav. blagajnah. Če nastopi spor med vlado in senatom, ugotavlja Simonović, bi krivda padla na narodno skupščino povsem po nedolžnem. Zaradi spora z vlado, ki uživa zaupanje kroge, pa bi senat prevzel nase prerogative kroge glede razpusta skupščin. Če senat vnese v proračun kakršnekoli spremembe ali pa tudi v finančni zakon, postavlja skupščino pred alternativo, da sprejme v celoti vse te spremembe, ki jih senat usiljuje, ali pa mora priti do razpusta narodne skupščine. Eno kot drugo je nemogoče. Jasno je, da ustavotvorec tega ni želel, ne misli. Če bi se stvari tako razumele, bi se zdelo, da senat ni le iznad poslanske zbornice, temveč celo sega nad prerogative kroge. Senator Simonović je zato stalvil predlog, da senat sprejme proračun in finančni zakon po obsegu, kakor ga je sprejela narodna skupščina.

Danes

Belgrad, 24. marca. m. Zadnja govornika na sinočni seji senata sta bila dr. Jovan Silović, ki je govoril predvsem o važnosti pomorstva ter senator Mirko Crkvenac, ki je prišel v senat pred kratkim na mesto umrlega Teshica. Crkvenic je v daljšem govoru izjavil, da imajo on kakor Hrvat predvsem pa Hrvatsko Zagorje popolno zaupanje v sedanjo vlado, ker so prepričani, da bo vlada dr. Stojadinovića lahko uvedla v državo popoln mir in red in da bo popravila vse krivice, ki so jih prejšnji režimi prizadejali hrvatskemu narodu. Veruje tudi, da bo vlada narodu dala vse svoboščine, ki so danes lako potrebne in da bo upostavila pravo demokracijo in parlamentarizem. Zato izjavlja, da bo glasoval za proračunski predlog tako kakor ga je predložila vlada in sprejela narodna skupščina. Senatorjev govor je napravil najboljbi vhs Sinočnje zasedanje je bilo nato zaključeno.

Danasnja seja je pričela točno ob 9 in je dobil kot prvi besedo senator Ivan Marjanović, ki ob času, ko to poročamo še govori.

Danes na univerzi

Ljubljana, 24. marca.

Včeraj smo poročali o ekspediciji skupinice ljubljanskih rdečih akademikov po mestu. V zvezi z zadnjimi dogodki je rektor univerze odredil, da ostane univerza zaprta, dokler uprava univerze nima jamstva za nemoteno nadaljevanje univerzitetnega dela. Včeraj je uprava sklenila, da se danes univerza zopet odpre.

Danes je bila univerza vsa zastražena, policija pa je spuščala v poslopje le posamezne dijake, ki so se morali legitimirati pred univerzitetnimi služitelji. V poslopje so smeli le slušatelji filozofske in juridčne fakultete, ki imata edini svoje predavalnice v osrednjem univerzitetnem poslopju. K predavanju je prišlo mnogo slušateljev, ker so vsi pričakovali, da se bodo predavanja redno vršila. Med juristi in filozofi je bila le skupinica kakih 10 do 12 rdečih razgajatev, ki so hoteli preprečiti predavanja. Večina bi z njimi gladko pometla, da se v tistem trenutku ni pojavila za hrbtom večine večja skupina tehnikov, ki sicer niso imeli rednega dostopa, pa so se na univerzo vtihtopili skozi okna. Bili so oboroženi z vsemi mogočimi predmeti. Katoliški akademiki so bili sicer v večini, a so po kratkem posvetovanju sklenili, da se ne bodo spustili v pretep in so zapustili univerzo.

Bil bi že skrajni čas, da se uvede na naši univerzi zopet red in mirno delo, ki ga boče ogromna večina. Nerazumljivo je namreč, da ni najti sredstev, s katerimi bi se preprečilo divjanje kakih 30 rdečih akademikov-tehnikov, ki one-mogočajo delo vsem ostalim.

Odkriti naravni zakladi

Po jugoslavini poluje in išče finančnikov, neki mož, ki trdi, da je odkril velika ležišča pirila, v katerem se nahajajo velike količine bakra, zlata, srebra in drugih plemenitih rud. Mož, ki nosi to veliko odkritje s seboj, je po rodu iz Dalmacije, bil pa je svoječasno v Ameriki. Takoj po svojem povratku iz Amerike se je vrnil na iskanje še neizkoriščenih rud. Obšel je vse kraje po jugoslaviji, za katere se je pripovedovalo, da se v njih skrivajo še naravni, a neizkoriščeni zakladi. — Sedaj je baje našel, tako pripoveduje sam, v naši državi meslo, kjer so bogata ležišča pirila, v njem pa veliko primesi dragocenih rud. Srečni najditelji pripoveduje, da so ta nova ležišča zelo bogata, razprostranjena so v ploskvi pedesetih kvadratnih kilometrov. Da je temu tako, in da sproti pobija sumničeni ljudje, ki v najdišča ne verjamejo, nosi s seboj velik kos lake tude; z največjo ljubosumnostjo pa hrani za sebe kraj, kjer so tako bogata ležišča.

Ce je vse to res in če se bo srečnemu najditelju posrečilo neiti poiztivovalnega finančnika se pa danes še ne da trditi.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, torek, 24. marca: Gabrijel.
Jutri, sredo, 25. marca: Praznik Marijinega oznanenja.

Lekarne. Nočno službo imajo: mr. Bakarič, Sv. Petra cesta; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20; mr. Garts, Moste.

Kaj bo danes

Kazina: Ob pol 21 pomladanska modna revija.

Dvorana hotela Miklič: Redni sestanek Prosvetnega društva Ljubljana-mesto.

Društvena soba za Iranč. župnijo: Ob 8 redni sestanek Prosvetnega društva. Predava inšpektor dr. Ivan Dolencec: Mostar in njegova okolica.

Društvena soba Kodeljevo: Ob 20. proslava materinskega dne v prireditvi dekliškega odseka Prosvetnega društva.

Krakovo-Trnovo ima svoj lastni pevski zbor, ki že celo vrsto let z najlepšim uspehom goji slovensko pesem. Moški zbor nastopi pod vodstvom svojega novega zborovodje g. Simonića na samostojnem koncertu v petek, dne 27. t. m., ob 20 uri v Filharmonični dvorani. Podrobni spored pričobimo.

Mala matura je pred vratmi. Vsak resen dijak se že sedaj pripravlja nanjo. Zato pošljite tudi vi svojega sina ali hčerko v tečaj, ki ga priredi »Društvo brezposelnih profesorov kandidatorov«. Tu se bodo poučevali in ponavljali vsi predmeti, ki pridejo v poštev pri mali maturi. Vsak predmet se bo poučeval po 3 ure tedensko in znaša mesečna učnina za vsak predmet 100 din in vpisnina 10 din. Tečaj se prične 1. aprila. Vpisovanje se vrši od 26. marca do 1. aprila vsak dan od 3 do 4 ure pop. v Beethovnovi ulici 7, pritličje, desno.

Odbor DBPK.

Najcenejše instrukcije dobite v »Pripravljalnem tečaju za dijake srednjih in meščanskih šol«. Učnina za 3 ure tedenskega pouka znaša za vsak predmet 80 din mesečno. Informirate se lahko vsak dan od 3 do 4 ure pop. v Beethovnovi ulici 7, pritličje, desno.

Odbor DBPK.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

DRAMA

Začetek ob 20

Torek, 24. marca: Tuje dete. Gostovanje v Celju. Izven.

OPERA

Začetek ob 20

Torek, 24. marca: Apropoz, kaj dela Andula? Red Sreda.

Sreda, 25. marca: Kavalir z rožo. Premijera. Izven.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 24. marca: 11 Solaka ura: Pomlad v glasbi (g. Emil Adamič); 12 Med severnimi Slovani (plošče); 13 Vremenska napoved, poročila; 14 Napoved časa, objava sporeda, obvestila; 15 Pevske jazz-skupine (plošče); 16 Vremenska poročila, boržni tečaj; 17 Analiza in izvajanje Beethovnovih sonat op. 10 št. 3 (g. dr. Franc Veber); 18 Filozofsko predavanje (g. dr. Franc Veber); 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila; 20 Nacionalna ura: Nazoči jugoslov. prirodoslovci o svetni življenju (g. Bubanjovič iz Zagreba); 21 Preno opere iz Zvezd: Jankaček; Katja Kabanova. V I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. Valiko Ukmar); v II. odmoru: Čas, poročila, objava sporeda.

Drugi programi:

Torek, 24. marca: Belgrad: 19.30 Narodne pesmi. — 20.40 Koncert filharmonije. — Belgrad: 11.30 Sakeofon in harmonika. — 14 Javna dela kot podlaga gospodarskega napredka. — Zagreb: 20 Jankačkova opera. — Katja Kabanova. — Dunaj: 20.25 Radijski varijete. — 22.10 Orgle. — 23.15 Avstrijski zvoki na ploščah. — 24 Glasbeno kramljanje kvarteta. — Budimpešta: 19.30 Wagnerjeva opera »Leteči Holandec«. — 22.35 Ciganska glasba. — 23.15 Plesna glasba. — Trst-Milano: 20.35 Josepha Straussa opereta »Pomladni zrak«. — 22.30 Violina. — 23.15 Plesna glasba. — Rim-Bar: 17.15 Pomladni koncert. — 20.35 Plošče. — 21 Masenova opera »Werther«. — Praga: 19.30 Kriskova opera: Hynolytas. — 22.30 Plošče. — Brno: 19.25 Salonski trio. — 20 Pester večer. — 21 Jichova lega. — Dobšlitz: 21.25 Dr. Lindyjev klavirski kvintet. — Pariz: 20.10 Wagnerjeva opera »Tannhäuser«. — Berlin: 20 Volška politična prireditve. — 22.30 Zabavna in narodna glasba. — Königsberg-Monako: 20.10 Plesni večer. — Hamburg: 19.15 Slovo od zime in prihod pomladi. — Bratislava: 20.10 Salijvi večer. — 22.30 Plesna glasba. — Lipsko: 20.10 Na boljše srednje Nemčije. — 22.20 Golovčeva komična opera »Ero iz onostranstva«. 3. del. — Köln: 20.10 Veliki radijski orkester. — Frankfurt: 20.10 Glasbeno potovanje po svetu. — Stuttgart: 20.10 Plošče. — 21 Alpska glasba. — Bernmünster: 20 Simfonični koncert.

Šport in politika

Nemški državni športni vodja je odredil, da se po celi Nemčiji v soboto in nedeljo ne sme vršiti nobena športna prireditve radi volitev v nemško državno zbornico. Ta dva dneva morata biti posvečena samo nemškim volitvam in agitacijam za volitve, ki se je morajo udeležiti vsi športniki.

Svoj odlok utemeljuje na ta način, da so volitve državljanska dolžnost, katere se mora vedati vsak državljan. V tem času se morajo umakniti vsi drugi interesi. Kadar gre za prestiž Hitlerjeve Nemčije, ni važno, da se vršijo športne prireditve, pri katerih sodelujejo stotisoči in milijoni kot gledalci. V tem trenutku je važno samo to, da se vsi ti stotisoči in milijoni športnikov stavijo v službo Hitlerju in nemškemu narodu.

V knjižnici.

»Tole vzemite, gospod. To je roman, da bodo še Vam lažje vstali pokonci.«

Klavirski večer gojencev prof. J. Ravnika

Večeri, ko nastopijo v Filharmonični dvorani gojenci in gojence konservatorija, so vedno prijetni. Prijetni, ker se tudi na zunaj kažejo uspehi težkega in skrbnega prizadevanja naših muzikalnih pedagogov in pa vestnega in resnega študija mladih, šele razvijajočih se glasbenikov. Marsikava konservatorijska produkcija pa je več kot samo prijetna, večših že kar koncert v malem, ki nudi tudi z zaključnostjo in smiselnostjo sporeda poleg umetniškega užitka še dosti poučnega, posebno če se izvajajo novejša ali celo najnovejša, ali pa tudi starejša, pri nas splošno še nepoznana glasbena dela.

Med produkcije te vrste spadajo gotovo v prvi vrsti klavirski večeri gojencev prof. Janka Ravnika. Poleg že omenjenih motivov vodi njega pri tem tudi izrazito didaktična misel, da bi dal svojim učencem spoznati čim točneje vse najrazličnejše smeri in struje v klavirski literaturi, ali urejene po posameznih dobah ali po posameznih narodih Tako je za lansko produkcijo, ki je kazala pot od nemške klasične do nove romantike v črti Mozart-Schumann-Mendelssohn-Brahms-Reger, prišla letos na vrsto ruska glasba. Letošnja produkcija sicer ni imela v sporedu tiste enotne črte kot lanska, pa je bila kljub temu zanimiva, posebno ker smo imeli priliko spoznati nekaj najnovejših ruskih del. Zastopane pa so bile tudi prejšnje dobe ruske glasbe. Tako se je Ljadovu, ki pla-

va čisto v chopinovskih vodah, in mehkega romantičnega Borodinu pridružil naturalističnejši Musorgski. Skrbjabin, ki je povedel rusko glasbo iz pozne romantike preko impresionizma že v tipični ruski ekspresionizmu, je bil na tem večeru zastopan s sonato iz mlajše svoje dobe, ki jo izklesanosti in monumentalnosti nekoliko zaostaja za sonatami iz zadnje njegove razvojne stopnje, pa izlaja kljub temu v formi in zvoku genialnega mojstra. Od še mlajših so bili na sporedu Mjaskovski, ki je v »Bagatelah« v primeri z drugimi svojimi deli nekaj umirjen občudovalec zvočnih barvitosti, dalje Judin, ki je njegov »Ples« ritmično sicer zanimiv, pa v formalni zgradbi precej pomanjkljiv, in končno Rabalevskega »Sonatina« iz leta 1934, ki je vzor kompozicije, kako z majhnimi sredstvi napravi pravi muzik nekaj izredno lepega.

Izvajali so vse te skladbe gojenci Turšič Ivan, Seifert Herta, Gallatia Reinhold, Hrašovec Silva, Osterc-Valjalo Marta, vsi z veliko muzikalnostjo in smislom za barve zvoka. Če bi od vseh teh posebno podčrtal Turšiča, ki je v Sonatini Kabalevskega pokazal še poseben muzikalni talent, in pa Gallatia, ki se je s Sonato Skrbjabin pokazal že dovršenega interpret, ne storim tega, ker bi morda hotel s tem zapostaviti druge, pač pa zato, ker se mi zdi, da zaslužita posebno priznanje. W.

Kočevski mečejo naše ljudi na cesto

Mozelj, 23. marca.

Odkar se je začel po Kočevskem širiti nemško-svabski Kulturbund, opazujemo kočevski Slovenci neko smoteno vodeno protislovensko gonjo. Zdi se, da so si Kočevjarji stavili za cilj: preprečiti vsak nov dotok Slovencev v kočevsko deželo in po možnosti že naseljene Slovence izrinili s pomočjo gospodarskega boikota. Slovence ne daji dela, to je geslo, ki so ga izdali kočevski fuhrerji in ki ga izvajajo kočevski podjetniki. Še več. Opazujemo celo pojav, da Slovence na Kočevskem ne dobi niti stanovanja! — Kočevski izseljenec raje vidi, da mu hiša stoji prazna in da se mu podira, kakor da bi jo dal v najem slovenskemu delavcu... Zlasi se boje družin z šoloobveznimi otroki. Boje se namreč napredka slovenskega šolstva, ki stalno napreduje, med tem ko si morajo Kočevjarji pomagati z pomnečevanjem slovenske mladine po nemških razredih, da morajo za silo ohraniti dosedanje šolske postojanke. Na Kočevskem namreč primanjkuje nemške mladine, dočim število slovenskih otrok stalno narašča. Tako je imel na pr. slovenski razred v Mozelju ob otvoritvi 12 otrok, danes pa šteje že 42 učencev. Čim jih bo 50, se sme otvoriti nov razred. Tega se Kočevjarji boje in morda jih je prav ta pomislek dovedel do tega, da so 5. 1. aprilom odpovedali stanovanje več slovenskim družinam, med drugimi tudi Rahu Ivanu in Melniku Ivanu, ki imata skupaj 6 šoloobveznih otrok. Na sredo so se jih usmislili slovenski posestniki in jim dali zavežja v prvi sili.

Slične stvari se gode tudi drugod po Kočevskem. Tako na pr. v Kočevski Reki slovenski kmetje ne dobe več nobenih naročil za prevoz lesa iz žag, nekaterih nemških lesnih trgovcev na kolodvor v Kočevje. Tudi v tej občini so bila skoro istočasno odpovedana stanovanja nekaterim Slovincem.

Vse to je dokaz, da gre tukaj za dobro preračunano splošno ofenzivo proti našemu življu, ki se naseljuje po izumirajočih vaseh nemških Kočevjarjev, ki so se izselili in si iščejo boljše domovine izven meja naše Jugoslavije.

Gladovna stavka dijakov

Kočevje, 21. marca.

Velik del dijakov, ki študirajo na kočevski gimnaziji, stanuje v »Dijaškem domu, nekdanjem »Studentenheimu«. Konvikt je last posebnega društva, čigar predsednik je dr. Ivan Sajovic. Letos stanuje v domu koli 75 dijakov, zbranih od vseh veljov naše domovine. Ker so to po večini sinovi boljših situiranih staršev plačujejo skoro vsi oskrbovalnino v visokem znesku Din 600 mesečno. Že dolgo časa pa se priložejo gojenci tega zavoda, da je hrana sorazmerno s ceno slaba, neokusna

in premalo snažna. Ponovno so se priložili pri upravitelstvu, a vse zaman. Sklenili so, da v dosegu pravic in v znak protesta stopijo v gladovno stavko, kar se je zgodilo v sredo jutraj. Razne komisije in razni faktorijski dijakje zasliševali in hrano pokušali. Ko so jim bila dana zagotovila, da se bo njih oskrba zboljšala, so dijaki v četrtke zvečer zopet preslopili prag obrednice. Priložbe o razmerah v hiši so poslali ludi banski upravi. Kočevsko občinstvo je bilo večidel na strani dijakov.

Poboj v Zg. Pirničah pred malim senatom

Ljubljana, 24. marca.

Mali senat, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Ivan Brelih, je danes obravnaval poboj v Zgornjih Pirničah, o katerem je 10. oktobra lani že razpravljal kazenski sodnik-poeedinec okrožnega sodišča g. Rajko Lederhas. Takrat so bili trije obtoženi, in sicer Alojzij Drakler star. in ml. ter 47 letni delavec France Cvek zaradi tepeža, v katerem je bil ponotič 15. julija lani s kolom po glavi močno udarjen France Lavtižar, da je nezavešen oblezel na tleh. Takrat je glavna priča, poškodovani France Lavtižar odločno izjavil sodniku: »Cvek France me je udaril s kolom. Po udarcu sem nezavešen padel na tla. Bil sem ves omamljen in se nadaljnjih dogodkov ne spominjam. Lahko prisežem, da me je Cvek.« Sodnik je nato razsodil, da je na podlagi te prične izjave nepristojen, ker gre za težko telesno poškodbo, ki jo je zakrivil France Cvek.

Državni tožilec dr. Hinko Lučovnik je sedaj obtožil Franceta Cveka zločina hude telesne poškodbe, ki je bila nevarna za življenje, po § 178-II k. z. Ozadje tvori prav hudi prepri. V nedeljo

14. julija je bila v Zgornjih Pirničah v Petačevi gostilni gasilska veselica. Obtoženi Cvek je vršil rediteljsko službo. Proti polnoči je prišel na veselilni prostor France Lavtižar s svojo ženo. Z obtožencem sta si skočila v lase. Klofotala sta se. Pozneje pa pomirila in sta vsak plačala po dve pivi v znak sprave. Lavtižar je okoli 1. jutraj odhajal proti domu. Za njim je prišel obtoženelec. Na nekem dvorišču sta se znova spopadla. Cvek je v tem spopadu udaril Lavtižarja po sencih tako silno, da je omedlel.

Obtoženelec zanika vsako krivdo in se izgovarja na oba Draklerja, čes, da sta oče in sin pretepla Lavtižarja. Z njim se je »samo malo porvala«. Lavtižar je vedno v njega tiščal in zato ga je malo »pobožal«.

Priča, poškodovani Lavtižar, vztraja pri svoji izpovedbi in poudarja: »Edini Cvek me je udaril. To se dobro spominjam. Po udarcu sem padel na tla. Oba Draklerja nista bila zraven. Druga priča France Šušteršič pove, da je kritični trenutek okoli 1. jutraj dobro videl, kako je za poškodovanim Lavtižarjem tek el edino obtoženi France Cvek z velikim kolom v roki. Nato je čul zamolkel udarec.

Smrtna nesreča s samokresom

Alojz Vesenjaki, 15 letni sin posestnice v Moškanjcih, je v petek, 20. t. m., kakor že večkrat, ogledoval pistolo, ki jo je bil zapustil njegov ze pred dvanajstimi leti umrli oče. Pri ogledovanju nevarnega orožja je mladi Vesenjaki neoprežno približal cev pistole desnemu očesu, kar se je takoj maščevalo, kajti pistola, ki je bila žal nabita, se je nenadoma sprožila

in zadela nesrečnega dečka naravnost v desno oko. Kroglja je skozi oko prebila možgane in na tilniku zapustila lobanjo. Fant je še mogel krikniti, nato se je zgrudil in v nekaj trenutkih izdihnil. Ni še dognano, koliko časa je bila pištola nabita in če je fant za to vedel. Umrli Alojz Vesenjaki je ožji sorodnik ministra v pokoju g. Vesenjaka.

Zborovanje gospodarstvenikov v Ptuj

Ob priliki obrtniškega praznika na dan sv. Jožefa je priredilo Obrtno društvo za Ptuj in okolico v Narodnem domu javno zborovanje trgovcev, obrtnikov in ostalih gospodarstvenikov iz ptujskega okraja. Zborovanje je vodil predsednik Obrtnega društva g. Berlič. Zborovanju so prisostvovali med drugim predsednik Zbornice za TOI v Ljubljani g. Ivan Jelačin, konzulent Zbornice g. Franc Zagar, narodni poslanec Brencič, banski svetnik dr. Visenjaki, ptujski podžupan g. Cvikel in drugi. Dvorana je bila nabito polna trgovcev in obrtnikov iz Ptuja in podeželja. Kot prvi govornik je nastopil konzulent g. Zagar, ki je izčrpan orisal težki položaj obrtnika radi gospodarske krize, posebno pa radi sušmarstva na delobelo ki se je razpaslo v ptujskem in ljutomerskem okraju. Število obrtnikov radi tega stalno pada, posebno se to opaža v čevljarstvu in krojaški stroki. Težke socialne razmere povzročajo tudi centralizacija zavarovanja in je zavarovanje mojstrov radi tega in radi gospodarske krize skoroda onemogočeno. Nujna potreba je tudi novelizacija obrtnega zakona po gospodarskih in kulturnih prilikah, pavaliranje obrtnikov pri predpisu davkov ter organizacija davečnih odborov. G. Jelačin je v svojem izredno zani-

mivem govoru naslikal splošno gospodarsko politiko pri nas in v drugih državah. Poudaril je dejstvo, da je Slovenija že prava industrijska in obrtniška pokrajina in da moramo agrarne produkte uvažati iz drugih banovin. Ostro je grajal sistem centralistične gospodarske politike in pozival vse merodajne faktorje h gospodarskemu solidarizmu. Zadovoljni bomo šele tedaj, kadar bo izvršena najširša samouprava banovin. Končno je apeliral na složnost vseh slovenskih poslancev v prid naši domovini.

Use letošnje novosti na fotografskem trgu

Vam bo odkril novi cenik

fototrgovine Joško Šmuc

LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA 6

LETOŠNJI CENIK BO IZSEL V KRAJKEM

Maribor

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 24. marca ob 20. uri: »Siromakovo jagnje«. Red A. Premiera.

Sreda, 25. marca ob 15. uri: »Cigan baron«. Znižane cene.

Ob 20. uri: »Kariera kanclista Winciga«. Globoko znižane cene. Zadnjič. Debitira Tita Veljakova.

Lekarne: Lekarniško službo vršila nocoj Mihařikova mestna lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu; in Savostova »Magdalenska lekarna« na Kralja Petra trgu.

Danes je premiera drame »Siromakovo jagnje«. To delo znanega biografa in pisatelja Stefana Zweiga bo letošnja najmočnejša in najzanimivejša premiera. Pisano je z izvrstno odrsko tehniko in z dramahko, ki vsakogar zagrabi. Drama, ki zahteva tako scensko, kot tudi od režiserja in igralcev mnogo, je razdeljena v osem slik ter se godi ob koncu 18. stoletja v Egiptu in Parizu. Zanimiva je že zaradi tega ker nastopita med drugim tudi Napoleon Bonaparte in Fouché. Mariborsko uprizoritev, ki je zaradi nabave celotne nove garderobe in kulisařje, zvezana z velikimi stroški, režira gl. režiser J. Kovič, glavne vloge igrafa Rasbergerjeva in P. Kovič.

Debut Tite Veljakove. Pri zadnji uprizoritvi uspele komedije »Kariera kanclista Winciga« to sredo zvečer debituira v ulođi pilotke Sigrid Tita Veljakova. Pri tej zadnji uprizoritvi veljajo globoko znižane cene.

Vzgojni teden. Drevi nadaljevanje Vzgojnega tedna, ki ga prireja društvo Krščanska šola. Predava ob 20. v dvorani na Aleksandrovi cesti 6, prof. Bogovič o »Krščanski vzgoji sovražnih smerih sodobnosti«. Jutri v sredo zaključek vzgojnega tedna z materinskim dnevom. Prireditve je posvečena Sloimskovi materi ter se vrši v dvorani na Aleksandrovi cesti 6, ob pol 5 popoldne s sledečim sporedom: Recitacija »Sloimskova mati«, deklamacija »Slovenski materi«, recitacija »Deček-mati«, govor, deklamacija, otroški nastop »Tri mamic«, recitacija »Materina povest«, »Smrt na Slomu«, simbolična slika, »Pozdrav materam«, klavir »Oor čez izino...«. Vstopnina: Sedeži po 5 Din, stojišča 2 Din.

Ljudski oder: Jutri večer sestanek na odru. Vsil —

Občni zbor Karitativne zveze se vrši danes popoldne ob 16 v stolnem župnišču.

Redna letna skupščina ptujskih trgovcev

se je vršila 18. marca t. l. v gostilni Mihe Brenčiča. Skupščino je vodil in otvoril predsednik Združenja g. Lenart Franjo. Iz obširnega predsednikovega poročila je bilo jasno razvideti, da trgovstvo še vedno bojuje težko borbo z gospodarsko krizo. Poudaril je odvisnost našega trgovca od kmeta. Nelikvidnost denarnih zavodov še povečuje težave trgovcev, na drugi strani pa kmetstva zaščita kmetu v njegovi stiski ni prinesla nikakih olajšav. Sankejce so splošno gospodarsko stanje še močno poslabšale, ravno tako je trgovec močno občutil znižanje prejemkov uradnikom. Končno je g. Lenart izjavil, da se v imenu trgovcev pridružuje protestu proti podraževanju in pocenotenju šolskih učbenikov. Po predsednikovem poročilu je povzel besedo g. Jelačin, ki je v svojem jednatem govoru orisal gospodarske razmere ne samo pri nas, ampak tudi drugod. Omenil je težke posledice sankcij proti Italiji in usodno nelikvidnost denarnih zavodov. Podčrtal je zahtevo, da je treba davčna bremena prilagoditi plačilni možnosti pridobitnih slojev. Končno je sledilo poročilo nadzornega odbora, ki je skupščini predlagal sprejetje razrešnice upravi Združenja, kar je bilo soglasno sprejeto.

Villanovo truplo v dolini

Kakor smo že včeraj poročali, se je napotila na Veliko planino posebna komisija, da skuša ugotoviti vzrok smrti tragično preminulega Emila Villana. Komisija, ki jo je vodil orožniški narednik gosp. Šnabi, je našla Villana 500 m od kočee proti Mali planini. Ležal je pod potjo in sicer tako, da je imel obraz obrnjen navzgor. Spodaj pa je imel nahrbtnik. Kako je prav za prav prišlo do tega, da je Villan zmrazil, z vsoto gotovostjo ni mogoče ugotoviti. Najverjetnejša pa je verzija, da je Villan taval okrog kočee, da se pa v okoliščinah, posebno pa radi varljive svetlobe (padal je dež, sneg in toča) ni mogel orientirati. Hodil je okrog, dokler ni omagal. Morda si je potem hotel samo malo odpočiti, pa je zaspal in zmrazil.

Villanovo truplo so prenesli v mrtvašnico v Stranjah ter ga bodo tam pokopali danes popoldne ob 15.30.

Novo postajališče Podboršt

Poročali smo že, da je dobila mala vasica Podboršt svoje postajališče. Slavnostna otvoritev tega postajališča je bila v nedeljo, ko se je na postajici ustavil prvi vlak, ki vozi iz Ljubljane ob 13.50. Lokomotiva je bila vsa v zelenju, ravno tako tudi nekaj vagonov, okrašena in z mlaji obdana pa je bila posebno postajica. Z vlakom so se pripeljali zastopniki železniških oblasti na čelu z gospodom ravnateljem dr. Faturjem. Prispeli pa so tudi zastopniki političnih oblast ter načelniki oddelkov v žel. ravnateljstvu.

Ravnatelj dr. Faturja je pozdravil domači župan gosp. Sever, ki mu je izrek iskreno dobrodošlico in se mu zahvalil za delo, ki ga je imel za otvoritev novega postajališča. Mala Zormanova pa je deklamirala lepo pesmico, prirejeno nalašč za to priliko in izročila ravnatelju na lepi blazinici ključ do hišice, ki služi za postajno poslopje. Ravnatelj dr. Fatur se je zahvalil za pozdrave in poudaril želje ljudi glede zboljšanja polniškega prometa, kolikor bo le mogoče. Podboršt je prva postaja, ki je odprta pod kraljem Petrom II. Ljudje, ki so se zbrali ne samo iz domačega kraja, marveč tudi iz vse okolice, so bili s tem vidno zadovoljni ter so navdušeno vzklicali Nj. Vel. kralju Petru II.

Velike tatvine koles

Krani, 23. marca.

Zadnji teden so se v Kranju vedno bolj in bolj oglašali tatovi koles. Iz te ali one veže, izpred te ali one trgovine, je izginilo kolo. — Tako je bilo koncem tedna na orožniški postaji javljenih preko 100 tatvin. Seveda, tatovi so se s temi ukradenimi kolesi hladnokrvno vozili po mestu in okolici — a brez tablic. Kolesa brez tablic so vzbudila pozornost orožnikov in v zadnjih dneh so našli mnogo tatov med kolesarji, katerih kolesa so bila brez tablic. — Tako so našli že skoro vsa kolesa. Tatovi pa bodo za zamreženimi okni premišljevali, kam jih pripelje ljubezen do kolesarskega športa — Kranji pa bo imel za nekaj časa zopet mir pred njimi.

Krvava internacionala evropskega oboroževalnega kapitalizma Francija oborožuje Nemčijo, Nemčija oborožuje Francijo Sami prodajajo orožje za lastno smrt

Zadnjič je pri nekem diplomatskem sprejemu v Parizu visok uradnik zun. ministrstva dejal: »Ze leto dni Nemci ne kupujejo v Franciji drugega kakor vojni material.« Kakor v odgovor mu je dr. Goebels pred dobrimi 14 dnevi zasmehljivo odgovoril, da je uvoz živil v Nemčijo v dveh letih padel za tri milijarde mark. Za nas je važnejše, da uvažamo surovine za oboroževanje, kakor da uvažamo surovine za oboroževanje, kakor da uvažamo surovine.

Dejstvo je, da kljub vsem političnim nasprotstvom oborožuje Nemčijo Francija. Ze v mirnem času je strašna misel na to, da so francoske vojske ubijali francoski izstrelki, ki so jih pošiljali nadnje francoski topovi, katere so izdelali francoski delavci, da zaslužek francoskih tovarnarjev, ki imajo pri vsem edini dobiček. Se strašnejša pa je misel, da bodo francoski vojski, kljub vsem žrtvam v svetovni vojni še naprej morjeni po smrtonosnem orožju, ki so ga nemškimi rokami prodale francoske tovarne. Ta nesmisel izvira iz zasebne trgovine z orožjem in strelivom, izvira iz strahotne organizacije krvave oboroževalne internacionala.

Taka in podobna dejstva odkrivajo sprčo grozeče vojne nevarnosti v Porencju. Francoski listi se izprašujejo, ali bo francoska vojna industrija svoj brezvestni posel lahko upravljala tudi še zdaj, ko je Nemčija prelomila vse pogodbe. Predlog o sankcijah proti Nemčiji je natelet na velik odpor te industrije in je zaradi tega verjetno, da bo iz vsega skupaj nastala samo komedija, tudi če bi Društvo narodov sankcije sklenilo. Ta komedija pa podobna tisti, iz leta 1916, ko bi bili Angleži lahko uničili Nemčijo, predno se je zlomila Rusija, če bi bila blokada res držala. Toda »sramotna in nečastna« angleška trgovina je podaljšala vojno za dve leti, je dobesedno izjavil eden angleških poveljnikov v svetovni vojni, admiral Conself.

Vojska in trgovina

V zvezi s sedanjim položajem prihaja na dan različni trgovski skandali med svetovno vojno. Tako prinašajo listi odkritja in spomine na sramotni dogovor med francoskim oboroževalnim trustom Comité des Forges in med francoskim generalnim štabom. Ta trust je lastnik velikanskih premogovnikov in železnih rudnikov v kotlini Briey, katero so Nemci kmalu v začetku vojne zavzeli. Toda trust se je sporazumel s francoskim generalnim štabom, da francoske čete in avioni ne bodo bombardirali teh industrijskih naprav, ker je bilo treba zavarovati interese družbe, ki je dobavljala vso svetovno vojno železo za vso nemško oboroževalno industrijo. Železni rudniki v tej kotlini predstavljajo 91% vse francoske železne produkcije. Ni čudno, da se je v francoskem parlamentu pojavila zlasti med desničarskimi poslanci radovednost, kako je z francoskim izvozom železa v Nemčijo zdaj.

Predsednik francoske vlade Sarraut je dobil interpelacijo, ki izprašuje, koliko železne rude je Francija izvozila v Nemčijo v letih 1932, 1933, 1934 in 1935. Dalje so ga poslanci vprašali, kaj namerava ukreniti, da se ta sramotni izvoz omeji, če

ne ustavi, ker pomeni prav ta izvoz največjo vojno nevarnost za Francijo.

Gospod Sarraut na to vprašanje ni odgovoril, čeprav bi bil lahko. Zakaj že njegovi predniki so letos sestavili seznam predmetov, katere bi bilo treba prepovedati izvažati v interesu narodne obrambe. To prepoved je zahteval francoski generalni štab.

Kaj naj bi se ne izvažalo

Seznam, ki ga je delal že prejšnji ministrski predsednik Laval, prepoveduje predvsem izvažati državam, ki bi lahko postale sovražniki Francije vojni material, francosko orožje, francosko strelivo in francoska letala. V tem smislu je bil izdan že 3. septembra 1935. odlok, ki so ga podpisali Laval, vojni minister Fabry, mornariški minister Dietrich, general Denain, letalski minister.

16. aprila letošnjega leta je francoska vlada sklenila, da prepove izvoz aluminija. Bodisi v rudi, bodisi v zlitinah. Prav tako je prepovedala izvažati aluminijev hidrat. S posebnim odlokom je prepovedan izvoz medenine, svinčenih spojin, cinka, nikla itd. Dalje je prepovedano zvažati les za puške, orohovino, bombaž in volno. Te prepovedi so v načelu pogojne, to se pravi, da tozadevni odloki pooblaščajo vojni ministrstvo, da v primeru nevarnosti brez vprašanja lahko prepove izvažati te predmete vsem državam, ki bi ulegile postali sovražniki Franciji.

Koliko so kupovali Nemci

Prepovedi so izzvali velikanski nemški nakupi meseca marca 1935. Samo s kolodvora v Tourcoingu, kjer dela tudi veliko število naših rojakov, so marca 1935 odposlali 1700 ton barvane volne, februarja pa samo 517 ton, 300 ton bombaževih kosmičev proti 60 tonam, februarja, 350 ton bombažev preje proti 65 tonam februarja.

Iz tega je bilo čisto razvidno, da kupi Nemčija mogočna skladišča, da bi v primeru vojne živela od zalog. Ves fini bombaž in svila, ki so jo tisoči in tisoči avtomobilov prevažali čez Ren, je šla za opremo nemške armade in pa za fabrikacijo razstreliv.

Ko so zdaj zaradi nemške zasedbe Porenja prepovedi stopile v veljavo so vse francoske kapitalistične družbe, vse industrijske zveze in trgovske zbornice pri vladi silovito protestirale, da je prepovedala izvažati bombaž volno in rudnine. Svoj protest te družbe utemeljujejo s tem, da bo to zvišalo brezposelnost in da so razlogi, ki so vlado pri tem odloku vodili nerazumljivi. Varnost lasne kože je torej francoskim kapitalistom nerazumljiva.

Eno milijardo, 800 milijonov

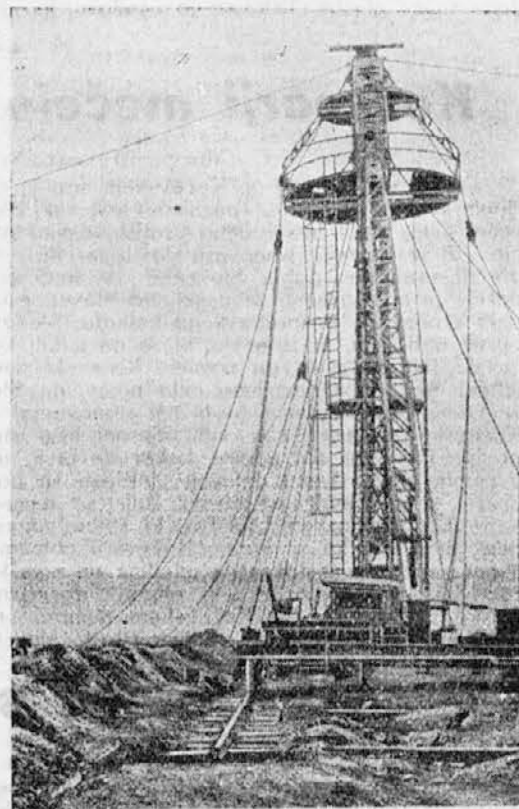
Leta 1935. je ves francoski izvoz v Nemčijo znašal 1864.000.000 frankov. Polovica teh nemških nakupov gre za proizvode, ki so porabni za vojno bodisi surovine, ali pol izdelki. Francija je to leto prodala Nemčiji 47.000 ton bronu, 152.000 železa in jekla, za 3.000.000 frankov medij, dalje 5.945.000

ton raznih rudnin, od tega železne rude 5.400.000 ton.

Torej predstavlja izvoz železne rude najvažnejšo postavko v trgovini med Francijo in Nemčijo. Vsa ta železna ruda prihaja iz kotlin okoli Brieya, katerega smo omenili v začetku. Da si je mogoče te množine in njihov pomen predočiti v vsem pomenu, je treba pomisliti, da niso leta 1934 Nemci kupili v Franciji nič več kakor pol drug milijon železne rude, kar je v primeru s 6 milijoni v 1935 naravnost malenkost.

Cemu torej ta velikanski skok; če ne za to, da si Nemci nakopičijo skladišča za primer vojne.

Se strašnejše pa postanejo te številke, če jih primerjamo v celotni višini nemškega uvoza železne rude. Naj prihaja ta odkoder koli. L. 1932. je ves nemški uvoz železa znašal 3.400.000 ton, 1933. leta 4.500.000 ton, 1935 12 milijonov ton. Od tega so 6 milijonov ton, torej natanko polovico prodali Francozi, Francozi grade nemške topove in nemška letala, od vsakih dveh nemških granat,

V svetovnem letalskem pristanišču ob Renu so že postavili jambor za pristajanje Zeppelinov.

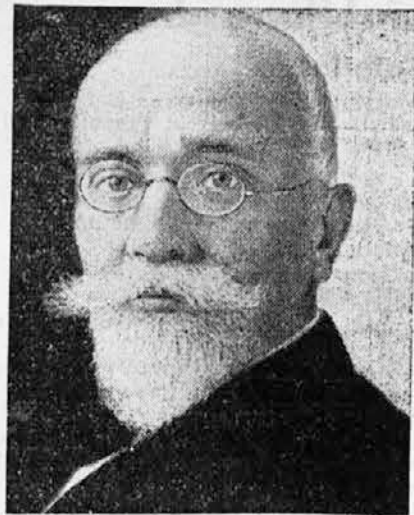
ki bosta prileteli na francosko ozemlje, bo ena francoskega izvora in vsaka druga granata, ki jih bodo Nemci izstrelili na Francijo, bo prinesla dividende upravnim svetnikom francoskega trusta Comité des Forges.

Kaj bo z prepovedjo izvoza

Poročevalec nekega lista je v trgovinskem ministstvu v Parizu vprašal, ali bo mogoče nekega dne s preprostim odlokom prepovedati izvoz železne rude, kakor so to naredili z bombažem. Dobil je odgovor, da si tega ni mogoče misliti. Vlada bi kvečemu lahko prepovedala izvoz na splošno, to se pravi da bi prepoved veljala za vse države, tudi za tiste, ki so prijateljice Francije. Prepovedati izvoz samo v eno državo bi bilo neprijateljsko dejanje in tega bi Francija ne mogla zagovarjati pred Društvom Narodov.

To se pravi z drugimi besedami, da je francoska težka industrija naredila vse potrebne korake za varstvo svojih interesov in da bo z grožnjami glede ustavitve dobav francoskim zveznikom vzela vladi voljo do ukrepov, katere ji narekujejo življenjski interesi Francije.

Na vprašanje, kje bo Nemčija kupovala, če bo Francija prepovedala izvoz železa, je dobil poročevalec odgovor, da v drugih državah, v Švedski, v Španiji in pri Sovjetih. Toda to železo je dražje in ne tako dobro kakor francosko.

† Venizelos

Tudi Nemčija prodaja Franciji

Drugi francoski odjemalci so zlasti Belgija, ki jemlje letno devet milijonov ton železa. Naslednji odjemalec je zlasti Nizozemska, ki jemlje le dober milijon ton. Doberšen del te količine gre po ovinčkih v Nemčijo. Če bi prepovedala Francija izvoz v vse države uslavi s tem vse belgijske kovinske industrije, kar bi pomenilo pol milijona brezposelnih. Vrh tega pa bi taka prepoved ne bila uspešna, ker se mednarodna trgovina ne ureja po političnih in trgovskih pogodbah med državami, marveč po tajnih sporazumih med karteli posameznih držav.

Če Nemčija ne more voditi vojne brez francoskega železa, bi jo Francija v tem vprašanju občutno zadela, pa potrebuje Francija za svoje oboroževanje nujno nekatere surovine, katere more kupiti samo v Nemčiji. In če se povprečni francoski meščan zgraža nad tem, da ga bodo ubijale francoske granate, mora biti nemškemu purgerju tudi neprijetna misel, da bo letel v zrak s pomočjo lastnega sintetičnega nitrata.

Kovinski čolni, ki prevažajo po severno francoskih kanalih smodnik z vso varnostjo, so nemškega izvora. Stroji za mečanje torpedov so Kruppovo blago, kajti edini Krupp je imel patent zanje v Evropi. Ves ogromni Irdnjevski pas v Francoskem Porencju je opremljen z Dieslovimi motorji, ki jih je izdelala podružnica nemške Dieslove centrale pri Parizu. Vsi inženjerji in vsi strokovni delavci v tej lovarni so Nemci. Sintetični nitrati, ki ga rabijo francoske razstrelilne tvornice, dobavljajo Franciji po posebni pogodbi Nemčija in sicer letno 150.000 ton.

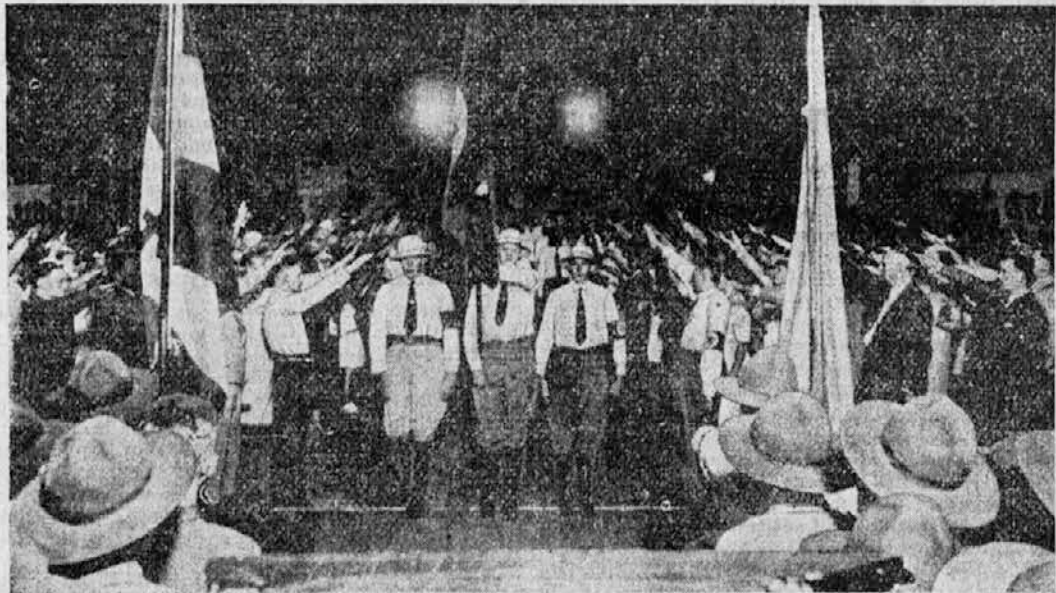
Konec koncev in — v tem je glavni problem francosko-nemških trgovskih odnosov — dobavlja Nemčija Franciji ogromne količine bencina in strojnih olj. V letu 1935 je ta količina dosegla 5.990.000 ton. Olje pa je Društvo narodov med železom, med medjo, bombažem in svilo itd. proglasilo za takozvane strateške surovine, to je tiste ki prihajajo v prvi vrsti v poštev za vojno.

Dolgačas je nesreča srečnih.

V kameniti dobi.

»To je najboljša tipkarica, kar sem jih kdaj imel. Tri črke na urole«

Hitlerjanstvo v Argentini. Praznovanje obletnice Hitlerjevega prihoda na krmilo

Mrtvi in dva živa

»Ne,« je dejal strl. »Zdaj je itak vseeno.« Potem se je sesedel na stol, položil glavo v svoje dlani in začel jokati, divje in brezumno. To ni bil jok z mnogimi solzami, marveč stokajoče, nemočno ihtenje.

Rognos ni niti besede spregovoril, sedel je na nasprotni konec mize. Na njegovem licu je zdaj ležal otrpel mir. Nekaj, kar je mračno čakalo. Rekel je: »Prosim vas, bodite mirni, vse boste zvedeli.«

Tedaj se je Berger dvignil in pogledal onega drugega, toda zastoj je iskal njegove oči.

»Miren?« je vprašal obupano. »Miren?«

In ko Rognos še vedno ni dvignil pogleda, ga je bolečina tako premagala, da je odšel k oknu. Ko se je počasi obrnil, je videl Rognosov pogled, kako je še vedno zazrt v tla. Pred njim je stala miza s steklenico in kozarci, vse je v tem hipu izgubilo zmisel. Ali ni že cela večnost minila, odkar je vstal od mize? Vse to se mu je v njegovem trpljenju zazdelo kakor praden opomin na srečne dni.

To ga je tako prijelo, da se je moral obrniti v stran. Spravil se je k oknu in gledal na ulico, a ni videl ničesar. Notranja razvihanost je začela pojemat. Toda že se je grenka, ostra trna začela vanj in mu prizadela neko drugo, globljo bolečino. Pokazala mu je nujnost tega, kar se je bilo danes zgodilo. Pa tudi golo neusmiljenost, da je moral biti ravno on tisti, on, njegov prvi in edini prijatelj. Spoznal pa je tudi nepopravljivost človeških dejanj, ki je tako absolutna in strašna kakor smrt. Sunkovito se je odtrgal od teh misli in vstal.

Rognos je še vedno bled strmel predse. Berger ga je pogledal. In naenkrat mu ni bil več sovražnik, ki je sedel pred njim. Bil je človek, ki je izvršil nekaj strahotnega in človek, ki mu je podaril trenutke popolne vdanosti in miru.

Vrnil se je k mizi, ne da bi ga izpustil iz oči, in tiho sedel na svoj prejšnji prostor. »Pripovedujte,« je dejal.

Njegov glas je prej prosil kakor zapovedoval. In ko je Rognos počasi dvignil svoj obraz k njemu, ga je vprašal z zadržanim nemirom: »Kdo je ubil Quisthusa?«

Rognosove ustnice so nemirno drgetale v svojih kotih, v njegovem pogledu je bilo nekaj bolečega in iskanja. Obotavljal se je trenutek, preden je odgovoril: »On..., oni drugi..., moj prijatelj, ki je umrl,« je dejal. »Toda on ni hotel tega... Midva sva si to popolnoma drugače zamislila.«

Utihi se je nenadno. Ko je znova pogledal v stran, je nervozno segel po kozarcu whiskyja in napravil dolg, hlasten požirek, pri čemer se mu je tresla roka. Nato je postavil kozarec nazaj na mizo in ga odločno potisnil od sebe.

»Midva nikakor nisva hotela ubijati,« je dejal. Prišlo je kakor silovit, trpeči izbruh iz njega; ni mogel več vzdržati na svojem stolu.

Hipoma se je obrnil in pogledal Bergerja naravnost v oči. »Naj bo bilo mnogo težje nego vam,« je dejal. »Četudi bi bili vi blagajno ukradli, bi to ne bilo nič v primeru z onim, ki je nekoga ubil.«

Bergerju se je zdelo, kakor da ga nekdo tišči ob steno. »In vendar ste me branili?« je vprašal.

Rognos ga je pogledal in se umiril nekoliko.

»Da,« je priznal. »Samo da svojo lastno krivdo omilim. Pa tudi iz hvaležnosti, da mi ni trebalo ubijati.«

»Samo to vas je vodilo?«

»Ne samo to. Prav resno sem hotel in mnogo mi je bilo do tega, da se enkrat izgovorim, ne pred drugimi, marveč neposredno pred vami. Kaj mar mislite, da sva se v kavarni po naključju srečala? To vsaj ni bilo naključje, da sem sedel k vaši mizi.«

»To ste torej namenoma storili?«

»Da, namenoma.«

Berger ga je brez glasu pogledal:

»A drugikat, pred kolodvorom?«

Rognos ga še vedno ni hotel pogledati. Le kratko je prikimal.

»Da,« je rekel. »Tisti večer sem prišel samo zato, da vas vidim.«

»In potem, vse druge večere?« V Bergerjevem glasu je zvenel strah, kakor da se boji, da bi nekaj dragega izgubil. Toda Rognosov odgovor ga je umiril.

»In potem tega nisem mogel več opustiti,« je dejal. »Kako sam sem bil. In tako težko mi je bilo, ko ste pripovedovali o posledicah, ki ste jih radi tega doživeli.«

Bergerja je zajela neka vrsta plahega sočutja. Vprašal je: »Zato torej ta večer?«

Rognos je prikimal. »Da,« je odgovoril. »In zato, ker nisem mogel več vzdržati. Od začetka je bilo pač drugače. Mislim, da spadata skupaj, ker naju je pač zadela ista usoda, četudi na različni način.« Pozorno je pogledal Bergerja. »Ne bi vas rad užalil.«

Berger je brez moči majal z glavo. »Razumem vas. In ono drugo tudi razumem.«

Rognos ga je nepremično gledal. »Tudi to, da sem mogel ono dejanje izvršiti?«

Tedaj pa se je Berger odločno postavil po robu: »Ne, ne!« je zaklical. »Vi ste vendar pošten in pravičen človek.«